

La Guardiola

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Demarcació de Sant Mateu de Bages
Emplaçament	Carretera BV-3003, al km. 5,5 (on hi ha església St. Miquel) camí direcció sud 1,5 km aprox.
Alçada:	460

Coordenades:

Latitud:	41.78846
Longitud:	1.74889
UTM Est (X):	396043
UTM Nord (Y):	4627046

Classificació

Número de fitxa	08229 - 124
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	XI-XIX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	En fase de rehabilitació
Protecció	Inexistent
Tipus de protecció:	Inexistent
Observacions protecció:	Pla especial del catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable (núm. 236)
Data aprovació:	dc., 20/01/2010 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08229A001000960000MG
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dl., 13/02/2017 - 01:00

Descripció

Antiga guàrdia o lloc de guaita vinculada al castell de Sant Mateu de Bages, posteriorment convertida en un petit mas. Es troba situada en un lloc estratègic, a l'extrem sud-est de l'altiplà de Sant Mateu, amb perfecta connexió visual amb el castell, a uns 1.500 m, i amb un gran domini també sobre la vall que s'obre al sud-est, cap a la plana de la Llauna, la masia de Jaumandreu i la zona de Callús, en el context de la conca del Cardener. Actualment hi trobem un mas de dimensions modestes, de planta irregular i totalment atípic. El cos residencial, que compta només amb planta baixa i golfes, és una construcció complexa, fruit de diverses etapes. El nucli originari es troba a l'angle oest. Concretament, al mur nord-oest s'hi poden veure traces d'antigues construccions fetes amb un aparell de carreus mitjans i ben disposats en fileres. En un punt s'insinua la forma cilíndrica d'una antiga torre, que posteriorment ha quedat integrada a la construcció del mas. També hi ha una part de mur atal·lussat i, més amunt, una barreja de tipus constructius amb una part feta amb carreus reaprofitats. També a l'interior del mas, en aquest mateix sector, es conserven murs fets amb el mateix tipus d'aparellat i un arc apuntat, actualment tapiat. Aquesta hipotètica construcció originària, possiblement en forma de torre de guaita amb les seves dependències, evolucionà cap a un mas medieval, que després s'amplià cap a est i nord. La façana principal del mas, encarada al sud-oest, presenta una aspecte auster i rústec, amb dos senzills portals emmarcats amb brancals de pedra i finestres petites a la planta superior. L'aparell és força més irregular que en l'altre mur. El cos residencial compta amb petits coberts adossats al nord-est i a ponent, així com una tina cilíndrica adossada al sud-est. A llevant trobem una construcció aïllada corresponent a una pallissa, de construcció força antiga i amb un interessant arc apuntat a la part de l'entrada. Una mica més al nord es conserva una tina aïllada. La Guardiola és un exemple atípic i molt interessant d'un mas de característiques medievals que ha quedat fossilitzat en aquesta fase arcaica i que ha tingut poques alteracions modernes.

Història

S'ha remarcat en algunes ocasions que des del castell de Sant Mateu de Bages es divisen dos punts de guaita coneguts: al nord-est la torre del Fusteret (del segle XI, en terme de Súria) i cap al sud-est el mas Guardiola. No coneixem cap notícia documental que vinculï aquest mas com a guaita del castell però tots els factors així ho donen a entendre: el mateix topònim La Guardiola, les restes constructives conservades i l'emplaçament del mateix en un lloc estratègic que abans hem descrit. Segons Jordi BOLÒS (2004: 44) per aquesta vall, i prop del mas Subirana (ja en terme de Fals) hi passava un camí medieval anomenat via Subirana, documentat l'any 950. Aquest camí s'ajuntava més endavant amb el camí de Castelltallat i es dirigia vers les terres de ponent. Així doncs, la Guardiola era, amb gairebé tota seguretat, un lloc de guaita vinculat al castell de Sant Mateu, que probablement en època alt-medieval tenia una torre circular. Una part de la construcció del mas actual podria correspondre a aquesta torre. No tenim cap notícia, però, de la família que custodiava aquesta guàrdia en època medieval. Probablement pertanyia a l'estament militar i tenia llaços de vassallatge amb el senyor del terme. El "mansus de Gardiolis" com a tal, apareix documentat en un capbreu del monestir de Santa Cecília de Montserrat de l'any 1259. Pagava com a cens al monestir la tasca (una onzena part de la collita). Malauradament, no coneixem notícies més concretes sobre aquest interessant mas. Cal dir que a la banda nord del castell de Sant Mateu hi ha uns turons també amb molt bones vistes i en un punt estratègic de control de camins que són anomenats les Guàrdies. Al cim del turó principal hi ha una barraca que, tal vegada, podria haver estat construïda aprofitant vestigis d'alguna torre de guaita o defensa.

Bibliografia

BOLÓS, Jordi; HURTADO, Víctor (2004). Atles del comtat de Manresa (798-993). Barcelona, Rafael Dalmau Editor, p. 44.

GRUP SOLUCIONS MANRESA (2009). Pla especial del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Sant Mateu de Bages. Ajuntament de Sant Mateu de Bages (núm. 236).

